

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

**“TURIZM VA SERVIS”
KAFEDRASI**

Qo‘lyozma huquqida:
UDK: 338.48:7A (575.1)

TANGRIBERGANOV AKMAL IXTIYOR O‘G‘LI

**O‘ZBEKISTONDA SPORT TURIZMINI RIVOJLANTIRISH
YO‘NALISHLARI**

**71010401 – “Turizm (faoliyat turlari bo‘yicha)”
mutaxassisligi bo‘yicha
Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan
DISSERTATSIYA**

Ilmiy rahbar: i.f.d., prof. M.Amonboyev

Toshkent-2023

Magistrlik dissertatsiya ishi "Turizm va servis" kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan.

19 -sonli bayonnoma "20" 04 2023 y.

Kafedra mudiri:

I.A. Axmedov

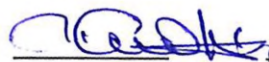
imzo

08.05.2023 yil

sana

Ilmiy rahbar:

M.Amonboyev

 05.05.23 yil

imzo

sana

Talaba:

A. Tangirberganov

imzo

05.05.23 yil

sana

Dissertatsiya Magistratura bo'limida 2023 yil "20" dekabr

№ 808- T raqami bilan ro'yxatga olingan.

ANNOTATSIYA

Turizm, Jahon turizm tashkiloti ta'rifiga ko'ra, nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy, madaniy, ekologik va siyosiy hodisadir. Shunga asoslanib, turizmda xar qanday omillarning barchasini maksimal darajada hisobga olgan holda foydalanish kerak. Shu jumladan, O'zbekistonda ham turistik xizmatlar sifat jihatdan yaxshilanib, son jihatdan kengayib borayotgan bir davrda sport turizmini ham turizmning asosiy tarmoqlaridan biriga aylantirish turistik mahsulotlar iste'molchilarini yanada ko'proq jalb qilishga olib keladi. Shu jihatdan ham, sport turizmining O'zbekiston sharoitida rivojlanish bosqichida ekanligini hisobga olgan holda, mavzu doirasida tadqiqot va tahlillarni olib bordik.

Mavzuninsh maqsad va vazifalarini yoritib berish jarayonida xorijiy va mahalliy manbalardan, ilmiy tadqiqotlardan keng foydalandik.

Mavzuning ilmiy va amaliy ahamiyati keng bo'lib, O'zbekistonda sport turizmi orqali mamlakatda ichki va tashqi turistlar oqimini oshirish yo'llari bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqdik.

Kalit so'zlar: sport turizm, ichki turistlar, turistlar oqimi, turistik mahsulotlar, turistik xizmatlar.

SUMMARY

Tourism, according to the definition of the World Tourism Organization, is not only an economic, but also a social, cultural, ecological and political phenomenon. Based on this, it is necessary to take into account all the factors in tourism. Including, in Uzbekistan, at a time when tourist services are improving in quality and expanding in number, turning sports tourism into one of the main sectors of tourism will attract more consumers of tourist products. Considering that sports tourism is at the stage of development in the conditions of Uzbekistan, we conducted research and analysis within the scope of the topic. In the process of elucidating the goals and tasks of the topic, we used foreign and local sources, scientific research.

The scientific and practical importance of the topic is wide, and we have developed scientifically based proposals and recommendations on ways to increase the flow of domestic and foreign tourists in Uzbekistan through sports tourism.

Key words: sports tourism, domestic tourists, tourist flow, tourist products, tourist services.

MUNDAJA

Annotatsiya.....	3
Mundarija.....	5
Keltirilgan jadvallar ro'yxati.....	6
Keltirilgan rasmlar ro'yxati.....	6
Keltirilgan qisqartmalar.....	6
KIRISH.....	7
Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi.....	8
Tadqiqotning maqsadi va vazifalari.....	11
Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari.....	12
Tadqiqotning obyekti va predmeti.....	12
Tadqiqotning ilmiy yangiligi.....	13
Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	13
I BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	15
1.1. Mavzuga oid ilmiy-nazariy qarashlar sharhi.....	15
1.2. Mavzuga oid mahalliy me'yoriy-huquqiy hujjatlar sharhi.....	24
1.3. Mavzuga oid ilmiy adabiyotlar sharhi.....	26
II BOB. METODOLOGIYA.....	28
2.1. Ma'lumotlarni to'plash jarayoni.....	28
2.2. Tahlil uchun qo'llaniladigan usullar.....	28
2.3. Tadqiqot jarayonida kutilayotgan muammolar va ularning yechimi	28
2.4. Tadqiqotdan kutilayotgan ilmiy va amaliy natijalar.....	29
III BOB. TAHLIL VA NATIJALAR.....	34
3.1. Jahon mamlakatlarida sport turizmi:Germaniya misolida.....	34
3.2. O'zbekiston sport turizmidagi asosiy va faol hududlar.....	40
3.3. O'zbekiston sport turizmidagi asosiy va rivojlanishda oqsayotgan yo'nalishlar tahlili	45
3.4. Tahlillardan olingan natijalar sharhi	58
XULOSA.....	59
Foydalanilgan adabiyotlar.....	61
Ilovalar.....	63

KIRISH

Bugungi kunda turizm dunyosi xilma-xil va erkindir. Sport turizmining paydo bo'lishiga odamlarning sportga bo'lgan ixlosi va yangi joylarga sayohat qilishga bo'lgan ishtiyoqi birgalikda uyg'unlashib turtki bo'lgan. Sport turizmida to'siqlarni yengib o'tish, to'siqlarni yengib o'tishning turli xil usullari va taktikalarini qo'llash ma'lum darajadagi tayyorgarlik va ko'nikmani talab qiladi.

Bugungi kunda sport sayyohligi rivojlanib bormoqda, chunki kichik sayohatlarga borish avvalgi yillarga qaraganda ancha arzon. Shuning uchun o'yinni tomosha qilish yoki oddiy ko'ngil ochish uchun sport bilan shug'ullanish uchun bir necha kun sayohat qilganlar ko'p. Bizga yoqadigan sport turi va sevimli mashg'ulotlariga yo'naltirilgan sayohat turlari ancha rivojlanmoqda. Ushbu jarayonda turfirmalar turistlarning maqsadli guruhining ehtiyojlarini eng samarali qondirish bilan birga maksimal foyda olish uchun turistlarga tovarlar yoki xizmatlarning sifatli va hamyonbop turlarini ilgari surishadi. Sport turizmi turli xil bo'lishi mumkin. Masalan, chang'ida uchish uchun tog'li hududga borish, tog'li hududlarda piyoda yurish yoki shaharda marafonga borish kabilar. Boshqa tomondan, Yevropaga Yevropa kubogi baxslarini tomosha qilish uchun borish, Fransiyaga "tour de france" poygalarini ko'rish uchun borish orqali sport turizmini amalga oshiradiganlar bor. Bundan tashqari suv sporti yoki plyajga borish ham sport turizmiga kiradi. Suv sporti boshqa sport turlariga qaraganda mavsum tanlamaydi. Nimaga deganda talabga qarab turfirmalar dunyoning turli nuqtalaridan sizga turpaket taqdim qila oladi. Masalan, Ispaniyada Vizcaya shahridagi Mundaka plyaji, Ferroldagi Pantin plyaji yoki A Coruña shahridagi Razo plyajlari bilan mashhurdir. 2022-yilda mamlakatimizga xorijiy davlatlardan 3,2 million turist tashrif buyurdi. Bu esa bizning iqtisodiyotimizga katta ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Hozirgi vaqtda turizm sohasi rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarning rivojlanish darajasini mamlakat yalpi ichki mahsuloti hajmining real o'sish darajasi hamda tarmoq va sohalarning undagi ulushining o'zgarishi hamda aholi jon boshiga to'g'ri keluvchi asosiy ko'rsatkichlarning miqdori o'zida aks ettiradi.